

KADIN VE HUKUK EL REHBERİ

KADIN VE DEMOKRASİ DERNEĞİ

Yazarlar: Yrd. Doç. Dr. Nagehan KIRKBEŐOĐLU
Av. Pınar KANDEMİR BEKTAŐOĐLU
Av. Nilüfer GÖZÜKARA
Av. Zeynep ÇELİK
KADEM Hukuk Komisyonu

Editör: Av. Zeynep ÇELİK

İstanbul, Kasım 2013

İçindekiler

ÖNSÖZ	4
KADININ EVLİLİK VE BOŞANMASINA İLİŞKİN HÜKÜMLER.....	5
A. EVLENME EHLİYETİ	5
B. EVLİLİK DEVAM EDERKEN KADININ HAKLARI	6
C. AİLE KONUTU.....	6
D. BOŞANMA SEBEPLERİ:.....	6
1.TERK.....	6
2.ZİNA	6
3. HAYATA KAST, PEK KÖTÜ VEYA ONUR KIRICI DAVRANIŞ	7
4. SUÇ İŞLEME VE HAYSİYETSİZ HAYAT SÜRME.....	7
5. EVLİLİK BİRLİĞİNİN TEMELİNDEN SARSILMASI (ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK)	7
E. BOŞANMANIN SONUÇLARI:.....	7
1. VELAYET.....	7
2. NAFKA.....	8
3. MAL REJİMİ	8
4. BOŞANMA HALİNDE PAYLAŞMA YAPILMAYAN KİŞİSEL MALLAR.....	8
5. BOŞANMA HALİNDE PAYLAŞIMA TABİİ OLAN MALLAR	9
F. KADININ EVLİLİK DIŞI ÇOCUK DÜNYAYA GETİRMESİ HALİNDE HAKLARI	9
G. ÖNEMLİ HUSUSLAR	9
H. CEZA HUKUKU AÇISINDAN KADINLARA KARŞI İŞLENEN VEYA KADINLARIN İŞLEDİĞİ SUÇLAR	10
KONUYA İLİŞKİN SORU VE CEVAPLAR.....	11
KADINA YÖNELİK ŞİDDETE İLİŞKİN HÜKÜMLER	14
A. ŞİDDETİN TÜRLERİ	14
1.FİZİKSEL ŞİDDET	14
2.CİNSEL ŞİDDET	14
3. EKONOMİK ŞİDDET	14
4.PSİKOLOJİK ŞİDDET	15
B. ŞİDDETE KARŞI HUKUKİ VE İDARİ BAŞVURU YOLLARI	15
1. Mülkî Amir (Valilik - Kaymakamlık) tarafından alınacak tedbirler	15
2. Aile Mahkemesi Hakimi tarafından alınacak tedbirler	16
C. ŞİDDETE UĞRADIĞINIZDA ŞİKAYETİNİZİ BİLDİREBİLECEĞİNİZ KURUM VE KURULUŞLAR.....	17

KONU YA İLİŞKİN SORU VE CEVAPLAR.....	18
EV KADINLARININ SOSYAL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER	20
A. EL EMEĞİ İLE ÜRETİMDE BULUNAN VE EL SANATLARI İLE UĞRAŞAN KADINLARIN SOSYAL GÜVENLİĞİ.....	20
B. DAHA ÖNCE SSK'LI OLARAK ÇALIŐTİKTAN SONRA DOĞUM YAPMIŞ OLAN EV KADINLARININ DOĞUM BORÇLANMASI HAKLARI	21
C. HİÇBİR SOSYAL GÜVENCESİ BULUNMAYAN EV KADINLARININ SAĞLIK YARDIMLARINDAN YARARLANMASI.....	22
KONU İLE İLGİLİ SORU VE CEVAPLAR.....	23
İŞ HUKUKUNDA KADINLARA İLİŞKİN BAZI DÜZENLEMELER	24
A. GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİ	24
B. YILLIK İZİN BAKIMINDAN ÇALIŞILMIŞ GİBİ SAYILAN HALLER	24
C. GECE ÇALIŞTIRMA YASAĞI.....	24
D. ANALIK HALİNDE ÇALIŞMA VE SÜT İZİNİ	25
E. EŞİTLİK İLKESİ	25
F. ÜCRETTE EŞİTLİK.....	25
G. DOĞUM BORÇLANMASI	26
KONU İLE İLGİLİ SORU VE CEVAPLAR.....	27
ACİL DURUMLARDA ARANACAK NUMARALAR	28

ÖNSÖZ

Tarih boyunca tüm eski hukuk sistemlerinde kadınların eş seçme, çalışma, velayet, mirasçılık, boşanmada söz sahibi olma, çalışma ve sosyal güvenlik konularında pek çok temel haklarından mahrum bırakıldıklarını görmekteyiz. Bu durum dinî, biyolojik ve esas itibariyle ekonomik nedenlere dayanmaktadır. Kadının boşanma veya eşinin ölümü halinde çocukları ve kendisine düşen malları alarak baba evine dönmesini engellemek üzere, çocuklarının velayeti ve miras hakları kendisine tanınmamıştır.

1926 Türk Medeni Kanunu, tek eşlilik, karı kocanın eşitliği, eşlerin ancak mahkeme kararıyla evlilik birliğine son verebilmeleri, resmî nikâh gibi çağdaş düzenlemelerle, devrimci niteliğini özellikle aile hukuku alanında ortaya koymuştur. 4721 sayılı Medeni Kanunla ise kadınlar lehine hükümler artırılmış, eşitlik odaklı bir kanun uygulamasına geçilmiştir. Kadının kişiliği ve haklarını koruyucu pek çok hüküm getirilerek edinilmiş mallara katılma rejimi kabul edilmiştir.

Sadece aile ve şiddet hususunda değil hukukun bütün alanlarında kadın hakları vurgulanmalıdır. Hukukun görevi, toplumun gelişmesi doğrultusunda hukuku yönlendirmektir. Bu süreçte hukuk, topluma tabi olmayıp objektif şekilde uygulanmalıdır. Bu nedenle bir hukuk sisteminde gelenek ya da inançlara dayalı ayırımlara izin verilmemeli, objektif ve akılcı olmayan sebeplerle kadın-erkek ayırımı yapılmamalıdır.

Günümüzde kadının zorlama ve baskıya değil, bilinçli, karşılıklı özveriye dayanan bir kurum içerisinde yerini alma vakti çoktan geldiği için KADEM, kadınların yaşama pozitif katılımını sağlayarak, demokratik haklarının bilincinde bireysel ve mesleki gelişimlerine yönelik projeler ve aktiviteler gerçekleştirmekte; araştırma, inceleme ve yayın çalışmalarını teşvik etmek, yürütmek ve yaymayı amaçlamaktadır. İş bu nedenlerle hazırlanan bu çalışmada, *“kadının evlilik ve boşanmasına ilişkin hükümler”*, *“kadına yönelik şiddete ilişkin hükümler”*, *“ev kadınlarının sosyal güvenliğine ilişkin düzenlemeler”* ve *“iş hukukunda kadınlara ilişkin bazı düzenlemeler”* başlıkları altında kadının hukuk sistemindeki önemli sorunları incelenmiştir.

Bu doğrultuda sahip olacağınız Hukuk El Rehberi, kadınların sorunlarına ışık tutacak şekilde hazırlanmış olup hukuku, koruyucu bir kalkan gibi kullanmayı öğrenmelerini ve yaşamlarını kolaylaştıracak yasal düzenlemelere ilişkin bilgi sahibi olmalarını temin etmektedir. Kadınlara hediyemizdir.

KADININ EVLİLİK VE BOŞANMASINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

A. EVLENME EHLİYETİ

- Bir kadının ve erkeğin evlenebilmesi için 17 yaşını doldurmuş olmaları gerekmektedir (MK.m.124/f.1). Bu yaşın altında olan kadınlar ancak belli şartların gerçekleşmesi ile hakimın izni ile evlenebilir. Hakim, olağanüstü bir durumun gerçekleşmesi halinde (*kadının gebe kalması, karı-koca gibi yaşamaya başlanmış olması, nişanlılardan birinin ölüm tehlikesi içerisinde olması gibi*¹) 16 yaşını doldurmuş kimselerin evlenmesine izin verebilmektedir (MK.m.124/f.2). Hakim, olanak bulundukça anne-baba veya vasinin de görüşünü alır (MK.m.124/f.2 c.2).
- 16 yaşını doldurmuş olmayanların, bu şartlar gerçekleşmiş olsa bile evlenmesine izin verilmemektedir. Kaldı ki; 16 yaşının altındaki bir kıza karşı –evlenme maksadıyla olsa bile- cinsel davranışlar gerçekleştiren erkeğe cezai yaptırım uygulanması sonucunu doğurabilmektedir. Şöyle ki:
- 15 yaşını tamamlamış olan çocuğa karşı cebir, tehdit ve hileye dayalı olarak cinsel davranışlar gerçekleştiren kişi, şikâyet üzerine, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK.m. 103/f.1 b.2).
- 15 yaşını tamamlamış olan çocukla cebir, tehdit ve hile olmaksızın, cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (TCK.m.104).
- 15 yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı her türlü cinsel davranış gerçekleştiren kişi, şikâyet üzerine, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır (TCK.m. 103/f.1 b.1)
- 18 yaşını doldurmamış bir kıza –hangi maksatla olursa olsun- kaçırarak alıkoyan erkeğe bir yıldan beş yıla kadar verilecek hapis cezası ağırlaştırılarak verilir. Alıkoyduğu/ kaçırıldığı kızla cinsel ilişkiye giren erkeğe verilecek ceza yarı oranında artırılarak verilir. (TCK.m.109).
- 18 yaşının altındaki kıza kaçırarak/alıkoyan ya da 16 yaşını doldurmamış kızla cinsel ilişkiye giren erkek, kızın yaşı dolduktan sonra kızla evlenmesi suçunu ortadan kaldırmayacaktır.

¹ DURAL/ ÖĞÜZ/ GÜMÜŞ; Türk Özel Hukuku-Cilt III- Aile Hukuku, İstanbul, 2012, s. 49.

B. EVLİLİK DEVAM EDERKEN KADININ HAKLARI

- Eşler, meslek veya iş seçiminde birbirinin iznini almak zorunda değildir. Ancak eşler sadakat ve paylaşma yükümlülüğü çerçevesinde, evliliğin huzur ve yararı için meslek ve işle ilgili tercihlerini paylaşmakla yükümlüdür (MK.m.192).
- Eşler birlikte yaşamakla yükümlüdürler. Birlikte ortak hayatın sürdürüldüğü konutu “aile konutu” haline getirme imkanı, bu konut üzerinde önemli faydalar sağlayacaktır. “Aile Konutu” haline getirilen konutun; kadının rızası olmaksızın diğer eş tarafından satılması, üzerine ipotek yapılması veya kira sözleşmesinin feshedilmesi mümkün olmamaktadır (MK.m.194).
- Kocası savurgan, alkol ya da uyuşturucu madde bağımlısı, kötü yaşam tarzı (kumar vb) olan kadınlar kocasına vasi atanması için mahkemeye başvurabilirler. Bu doğrultuda ayrıca mahkeme kanalıyla tedbir alınmasını isteyebilirler. Hakim bu durumda geçici olarak ortak yaşama ara verilmesini ve eşin parasal katkı yapmasına karar verebilecektir (MK.m.197).
- Eşiyle önemli konularda uyuşmazlığa düşmeleri halinde kadınlar, -örneğin çocuğun adının konulması, okuyacağı okulun seçilmesi vb.- hemen boşanmak seçeneğini düşünmek yerine uyuşmazlığın hakim tarafından çözüme bağlanması için de mahkemeye başvurabilirler (MK.m.195).

C. AİLE KONUTU

Aile konutu şerhi;

- Evlilik birliğinin resmen devam ettiğini kanıtlayan Nüfus Müdürlüğünden alınacak olan nüfus kayıt örneği ile;
- Bu konutta birlikte yaşantılarını sürdürdüklerini kanıtlayan muhtarlıktan alınmış belgenin Tapu sicil müdürlüğüne ibraz edilmesi suretiyle aile konutu şerhinin konulması istemi neticesinde gerçekleşmektedir. Malik olmayan eş tarafından tek başına bu şerhin verilmesi istenebilmektedir.

D. BOŞANMA SEBEPLERİ:

1.TERK

Ortak konutu haklı bir sebep olmadan terk ederek en az 6 aydan beri eve dönmeyen eş Noter aracılığıyla ihtar çekilerek 2 ay içerisinde eve dönmesi istendiğinde eve dönmeyen eş boşanma davası açılmaktadır. Diğer eşi ortak konutu terk etmeye zorlayan veya haklı bir sebep olmaksızın ortak konuta dönmesini engelleyen eş de terk etmiş sayılmaktadır.

2.ZİNA

Türk Ceza Kanununa göre suç sayılmayan zina, boşanma sebebi olarak Türk Medeni Kanunu (TMK)'nda yer almaktadır. Zina halinde zina yapan eşten manevi tazminat talep edilebileceği gibi aynı zamanda, eşin zina yaptığı kişiden de manevi tazminat talep edebilmektedir.

Kadın boşanma davası sırasında zinayı affettiğini açıklarsa, daha sonra tekrar zina sebebiyle boşanma davası açamamaktadır.

3. HAYATA KAST, PEK KÖTÜ VEYA ONUR KIRICI DAVRANIŞ

Hayata kast taraflardan birinin, diğer eşin hayatına son vermek amacıyla yaptığı eylemlerdir. Bıçakla yaralama, silahla yaralama gibi eylemleri bunun örnekleri olarak saymak mümkündür. Hayata kast etme amacı taşıyan eyleme dönüşmeyen davranışlar da hayata kast kavramı içinde değerlendirilmektedir.

4. SUÇ İŞLEME VE HAYAT SÜRME

Eşlerden birinin mesleği, işi veya özel hayatı, haysiyet ve onur gibi kavramlara aykırı düşüyorsa haysiyetsiz hayat sürdüğü kabul edilmektedir. Haysiyetsiz hayat sürme sebepleri, yasalar ile düzenlenmemektedir. Haysiyetsiz hayat sürme söz konusu somut vakanın durumuna göre değerlendirilebilecek bir boşanma sebebidir. Bu hareketlerin haysiyetsiz oluşuna ilişkin değerlendirme yapılırken aynı zamanda toplumun değer yargılarına bakmak gerekmektedir.

5. EVLİLİK BİRLİĞİNİN TEMELİNDEN SARSILMASI (ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK)

Evlilik birliğinin temelinden sarsılması, ortak hayatın taraflar açısından çekilmez bir hal almasıdır. Ayrıca evlilik birliğinde yaşanan sorunların çözümünün mümkün olmayacak hale gelmesidir.

Toplum içinde küçük düşürmek, küfür ya da hakaret etmek kumar oynamak, cinsel uyumsuzluk, alkol veya uyuşturucu kullanımı, eşinden başkası ile ilişkide bulunduğu görünümünü yaratmak, iktidarsızlık, eve icra gelmesine sebep olma, bağımsız konutta oturmamak, eşinin ailesine küfür etmek, aile içinde yaşananları başkalarıyla paylaşmak, uzun bir süre –*Yargıtay kararlarına göre bu süre yaklaşık 3 aydır*- cinsel ilişkiden haklı sebep olmaksızın kaçınmak, eşinin hastalığı ile ilgilenmemek, eşinin ailesi ile görüşürmemek, tedavi imkânı olmayan veya olup da haklı sebep olmaksızın tedaviden kaçınılan ağız veya vücut kokusu, aşırı kıskançlık, beddua etmek, çalışmaya izin vermemek, cimri olmak, erkeğin çalışmaması, eski evlilikten olan üvey çocukları istememek, kocasının tayin olduğu yere gitmemek şiddetli geçimsizlik nedeni olabilmektedir².

E. BOŞANMANIN SONUÇLARI:

1. VELAYET

- Boşanma veya ayrılık durumlarında velayet, çocuğa kim daha iyi bakabilecekse ona verilmektedir. Bu konuda erkeğin kadından hiçbir üstünlüğü yoktur. Boşanma veya ayrılık, erkeğin kadına uyguladığı şiddetten kaynaklanmışsa, hakimin böyle bir kişiye çocuk teslim edilememesi yönünde takdir hakkını kullandığı görülmektedir.
- Boşanan eşlerin başka erkek/kadınlarla görüştüğü, tatile gittiği, vaktinin çoğunu eğlence mekânlarında geçirdiği veya çeşitli olumsuz yaşantı içerisinde olmaları velayetin kendilerinden alınmalarına sebep olmaktadır.

² DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ; Aile Hukuku, İstanbul, s. 114-115; KÖSEOĞLU/KOCAAĞA; Aile Hukuku ve Uygulaması, Bursa, 2011, s. 53 vd.; (<http://webunya.com/yargitaya-gore-bosanma-sebepleri-1>).

2. NAFKA

- Boşanma nedeniyle yoksulluğa düşecek eş kendisi için, diğer eş tarafından kendisine yoksulluk nafakası ödenmesini isteyebilir (MK.m.175). Velayeti altında bulunan ortak çocukları için ise; çocuk reşit (ergin) oluncaya kadar iştirak nafakası ödenmesini isteyebilir. Çocuk reşit olduktan sonra kadına ödenen iştirak nafakası kesilir. Ancak çocuğun eğitimi devam ediyorsa, çocuk kendisi dava açarak kendisine nafaka ödenmesini isteyebilir. (MK.m.328/f.2).
- Çocuk ergin olduktan sonra - *eğitimi devam etmemesine rağmen*- bakıma muhtaç ise, dava açarak iştirak nafakasının yerine yardım nafakası talep edebilir. (MK.m.364).
- Boşanma davası devam ederken, barınma ve geçinme ihtiyaçları için geçici bir önlem olarak tedbir nafakası talep edilebilmektedir (MK.m.197/f.2).
- Kadının boşandıktan sonra yoksulluk nafakası talep edebilmesi için, boşanmada kusuru diğer taraftan daha fazla olmamalıdır.
- Yoksulluk nafakası, şartlar ortadan kalkınca sona erer, şartlar yeniden doğunca tekrar başlayabilmektedir. Örneğin, yoksulluk nafakası alan kadın başka bir erkekle evlenince veya karı-koca gibi birlikte yaşamaya başladığında, kendisine nafaka ödeyen eski eş, nafakanın kaldırılmasını talep edebilmektedir. Kadın boşandığında ya da birlikte yaşadığı erkekten ayrıldığını ispat ettiğinde tekrar nafaka talep edebilmektedir.

3. MAL REJİMİ

- Yasal mal rejimi, edinilmiş mallara katılma rejimidir. Bu mal rejimi ile birlikte 2002 yılından sonra yapılan evliliklerde, eşler evlendikten sonra edindikleri mallar üzerinde yarı yarıya hak sahibi olmaktadır. Malların kimin üzerine tescil edildiği veya kadının ev hanımı olup olmadığının bir önemi yoktur.
- 2002 yılından önceki evlilikler bakımından ise, mallar kimin üzerine kayıtlı ise, boşanma halinde o eş, mallar üzerinde de hak sahibi olmaktadır. Ancak kadının az da olsa çalışma geçmişi varsa, hatta gelirini ispatlayamasa veya ev hanımı olsa bile kocanın adına kayıtlı malların yüzde 20'sinde hak talep edebileceği konusunda emsal kararlar vardır.

4. BOŞANMA HALİNDE PAYLAŞMA YAPILMAYAN KİŞİSEL MALLAR

1. Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya (kadınların takıları, makyaj malzemeleri, erkeklerin kol düğmeleri, tarafların giyecekleri gibi),
2. Tarafların emek vermeden sahip oldukları mallar (bağış, miras gibi),
3. Tarafların evlenmeden önce sahip oldukları mallar,
4. Manevi tazminat gibi tarafların alacakları,
5. Kişisel malların yerine geçenler (örneğin evlenmeden önce sahip olunan veya miras yolu ile gelen bir evi satıp yerine yenisinin alınması gibi),
6. Tarafların aralarında "kişisel mal" olarak kabul edileceğini kararlaştırdıkları mallardır. Bu mallar boşanma halinde kişide kalan, taraflar arasında paylaşılmayan mallardır.

5. BOŞANMA HALİNDE PAYLAŞIMA TABİİ OLAN MALLAR

1. Eşlerin evlenmelerinden başlayarak emekleri karşılığında edindikleri mallar (Yani yaptıkları iş ve meslek dolayısı ile elde ettikleri kazançlardan edindikleri mallar),
2. Sosyal güvenlik ve sosyal yardım kurum ve kuruluşlarının veya personele yardım amacı ile kurulan sandık ve benzerlerinin yaptığı ödemeler (emekli ikramiyesi gibi),
3. Çalışma gücünün kaybı nedeni ile ödenen tazminatlar,
4. Kişisel malların gelirleri (örneğin miras kalan evden elde edilen kira geliri) üzerinde boşanan eşler yarı yarıya hak sahibi olurlar.

Zina veya hayata kast nedeniyle boşanma halinde hakim, kusurlu eşe düşen malvarlığı değerini hesaplarken bunun azaltılmasına ya da kaldırılmasına karar verebilmektedir. Böylece ceza hukuku çerçevesinde zinası TürkCeza Hukukunda suç olmadığı için cezalandırılmayan eş, söz konusu hüküm dolayısıyla dolaylı yoldan ekonomik olarak cezalandırılabilmektedir.

Kocası vefat eden kadın eski yaşamını sürdürmek istiyorsa ölen eşi ile birlikte yaşadıkları ev ve eşyaların kendisine tahsisini isteyebilmektedir. Ancak bunun için diğer mirasçılardan payını ödemesi gerekmektedir. Ödemeyi kendi katılma (miras payını) payını diğer mirasçılara devrederek ve yetmezse üstüne para ekleyerek yapabilmektedir.

F. KADININ EVLİLİK DIŞI ÇOCUK DÜNYAYA GETİRMESİ HALİNDE HAKLARI

1. **Babalık Davası:** Anne, babalık davasını çocuğun doğumundan önce veya sonra açabilmektedir. Çocuk doğduktan sonra da doğumdan itibaren bir yıl içinde babalık davasını açabilir. Babalık davalarında "annenin gebe kaldığı zaman iffetsizliği huy edindiği" sabit olursa babalık davası reddedilmektedir.
2. **İştirak Nafakası:** Çocuğun bakımı için babalığı tespit edilen kişiden çocuk reşit oluncaya kadar; çocuk eğitim görüyorsa çocuğun eğitimi bitinceye kadar nafaka talep edilebilmektedir.

G. ÖNEMLİ HUSUSLAR

- Eşler birbirinin rızasını almaksızın başka kimseler lehine kefil olamazlar.
- Eşler evlilikleri sırasında mallarının envanterinin tutulması için hakime başvurabilirler.
- Evlilik devam ederken eşler birbirlerine maddi ve manevi tazminat davası açamazlar.
- Eşlerden biri evlilik birliğinin giderlerine katılmayan ve hiçbir parasal katkıda bulunmayan eşin borçlularından olan alacaklarının diğer eşe ödenmesi için hakime başvurulabilir.
- Evliliğin yasal yükümlülükler alanı, diğer eş için dokunulmaz değildir. Bu nedenle, eşinin sadakatinden kuşkulanan eşin, birlikte yaşadıkları her ikisinin de ortak mekânı olan konutta, eşinin bilgisi dışında ses kayıt cihazı yerleştirerek, eşinin başkalarıyla aleni olmayan konuşmalarını kaydederek "sadakat yükümlülüğüne" aykırı davranıp davranmadığını tespit edebilir. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E. 2007/ 17220, K. 2008/13614, T. 20.10.2008).

H. CEZA HUKUKU AÇISINDAN KADINLARA KARŞI İŞLENEN VEYA KADINLARIN İŞLEDİĞİ SUÇLAR

- Kadının isteği dışında hamile bırakılması halinde bu fiili işleyenlere sekiz yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.
- Bir kimseyi fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran ya da fuhuş için aracılık eden veya yer temin eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Fuhşa sürüklenen kişinin kazancından yararlanılarak kısmen veya tamamen geçimin sağlanması, fuhşa teşvik sayılır.
- Hamile olduğunu bildiği eşini veya sürekli birlikte yaşadığı ve kendisinden gebe kalmış bulunduğunu bildiği evli olmayan bir kadını çaresiz durumda terk eden kimseye, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.
- Rızası olmaksızın bir kadının çocuğunu düşürten kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- Tıbbi zorunluluk bulunmadığı halde, rızaya dayalı olsa bile, gebelik süresi on haftadan fazla olan bir kadının çocuğunu düşürten kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu durumda, çocuğunun düşürtülmesine rıza gösteren kadın hakkında bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.
- Kadının mağduru olduğu bir suç sonucu gebe kalması halinde, süresi yirmi haftadan fazla olmamak ve kadının rızası olmak koşuluyla, gebeliği sona erdirene ceza verilmez. Ancak, bunun için gebeliğin uzman hekimler tarafından hastane ortamında sona erdirilmesi gerekir.
- Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesi (ihlal eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır)
- Gebelik süresi on haftadan fazla olan kadının çocuğunu isteyerek düşürmesi halinde kadın bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.
- Alenen cinsel ilişkide bulunan veya teşhircilik yapan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- Aralarında evlenme olmaksızın, evlenmenin dinsel törenini yaptıranlar hakkında iki aydan altı aya kadar hapis cezası verilir. Ancak, medeni nikah yapıldığında kamu davası ve hükmedilen ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

KONUVA İLİŞKİN SORU VE CEVAPLAR

1) Boşanma davaları ne kadar sürer? En kısa sürede nasıl boşanabilirim?

Eşlerden birinin boşanmak istediği, diğerinin istemediği veya velayet, tazminat vb. konularda anlaşamadıkları çekişmeli boşanma denilen boşanma davaları ortalama 1-2,5 yıl sürebilmektedir. Ortalama 1-1,5 yıl da Yargıtay sonucu beklenmektedir.

Kısa sürede boşanmanın tek yolu anlaşarak boşanmaktır.

Anlaşmalı boşanma, “evlilik birliğinin temelinden sarsılması” maddesine dayanan bir boşanma davasıdır. 1 yıldan fazla evli olmak ve duruşmada tarafların bulunması da diğer şartlardır. Anlaşmalı boşanabilmek için mutabık kalınması gereken hususlar şunlardır:

- Küçük çocuk varsa (18’ den küçük) velayetinin kimde kalacağı hususu
- Velayeti almayan ebeveynin çocukla ilişkisinin düzenlenmesi(ebeveyn ile çocuğun hangi zamanlarda görüşeceği)
- Maddi-manevi tazminat, çocuk varsa iştirak nafakası, yoksulluk nafakası, eşyaların kimde kalacağı, mallarla ilgili talepler

2) Geçen yıl eşimin beni aldattığını öğrenmiştim. O zaman affettim ama başka nedenlerden anlaşamıyoruz. Aldatma nedeniyle boşanma davası açabilir miyim?

Eşlerden biri zina ederse, diğer eş boşanma davası açabilir. Davaya hakkı olan eşin bu aldatmayı öğrenmesinden başlayarak altı ay ve her halde zina eyleminin üzerinden beş yıl geçmekle dava hakkı düşmektedir. Affeden eşin de dava hakkı yoktur.

3) Eşimin evlendikten sonra hırsızlık yaptığını ve bundan ceza aldığını öğrendim. Bundan dolayı boşanma davası açabilir miyim?

Eşlerden biri küçük düşürücü bir suç işler veya haysiyetsiz bir hayat sürer ve bu sebeplerden ötürü onunla birlikte yaşamayı diğer eşten beklenemezse, bu eş her zaman boşanma davası açabilmektedir.

4) Eşim evi terk etti. Boşanma davası açabilir miyim?

Sadece terk nedeniyle boşanma davası açılabilmesi için, terk tarihinden itibaren dört ay geçtikten sonra mahkemeye başvurarak eşinize ortak konuta dönmesi yönünde ihtar yapılması ve bu ihtara rağmen eşinizin eve dönmemesi gerekmektedir. Bu durumda ihtardan iki ay geçtikten sonra terk nedeniyle boşanma davası açılabilir.

5) Eşim beni evden kovdu. Bu nedenle boşanma davası açabilir miyim?

Evden kovma haricinde başka boşanma nedeni yok ise, boşanma için evden çıkarmadan itibaren dört ay geçtikten sonra mahkemeye başvurarak evden çıkaran eşe ortak konuta alması yönünde ihtar yapılması ve bu ihtara rağmen eşin kişiyi eve almaması gerekmektedir. Bu durumda evden çıkaran eşin diğer eşi, terk ettiği kabul edilir ve ihtardan iki ay geçtikten sonra terk nedenine dayalı boşanma davası açılabilir. Evden kovan eşin bu davranışı aynı zamanda şiddetli geçimsizlik sayılacağından, şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanma davası da her zaman açılabilir.

6) Eşim beni sürekli dövüyordu. Ben de eşyalarımı toplayıp babamın evine yerleştim. Boşanma davası açıp ondan tazminat ve nafaka talep edebilir miyim?

Şiddet uygulayarak evi terk etmenize sebep olan eş, boşanmada kusurlu olan taraftır. Boşanmak isteyen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddi tazminat isteyebilir. Ayrıca boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevi tazminat da talep edebilmektedir. Bu tazminat taleplerinin davada karar verilene dek ileri sürülmesi gerekmektedir.

7) Boşandıktan sonra başka bir şehre yerleştim. Nafakamın arttırılması için buradan dava açabilir miyim, yoksa evli iken oturduğumuz şehirde mi açmam gerekir?

Boşanmadan sonra açılacak nafaka davalarında, nafaka alacaklısının yerleşim yeri mahkemesi yetkilidir. Bu nedenle şimdiki yerleşim yerinizdeki mahkemede bu davayı açabilirsiniz.

8) Eşim evin geçimine katkıda bulunmuyor. 2 ve 4 yaşlarında iki çocuğum var. Boşanırsam çocuklarımın velayeti bana verilir mi?

Boşanma veya ayrılık durumlarında velayet çocuğa kim daha iyi bakabileceyse, ona verilmektedir. Çocukların yaşları, okul çevresi ve boşanmaya sebep olan eşin kusurlu hareketleri velayetin kime verileceği konusunda hakim tarafından dikkate alınmaktadır.

9) Eşimle her gün kavga ediyoruz. Onun dava açmasını beklemeden ben davayı açarsam kazanır mıyım? Eşim benden önce dava açmışsa, yine de ondan nafaka, tazminat talep edebilir miyim?

Boşanma davasında boşanma sonucunun elde edilmesi veya boşanma sonucu nafaka/maddi-manevi tazminata hak kazanılabilmesi bakımından eşlerden hangisinin dava açtığı önemi yoktur. Boşanma nedeniyle yoksulluğa düşecek eş, boşanmada kusuru diğer taraftan daha fazla olmamak kaydıyla, diğer eş tarafından kendisine yoksulluk nafakası ödenmesini isteyebilmektedir. Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddi tazminat isteyebilmektedir. Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevi tazminat olarak uygun bir miktarda para ödenmesini talep etmektedir.

10) Oturduğumuz ev, eşimin adına tapuda kayıtlıdır. Eşim bu evi satacağını söylüyor. Buna nasıl engel olabilirim?

Evlilik birliğinin resmen devam ettiğini kanıtlayan Nüfus Müdürlüğünden alınacak olan nüfus kayıt örneği ile bu konutta yaşantılarını birlikte sürdürdüklerini kanıtlayan muhtarlıktan alınmış belgenin Tapu sicil müdürlüğüne ibraz edilmesi suretiyle tapu kaydına "aile konutu şerhi" konulması istenebilmektedir. Bu şerh konulduktan sonra eşiniz sizin onayınız olmadan evi satamayacaktır.

11) Eşimden boşanalı 3 ay oldu ve başkasını seviyorum. Onunla evlenmem mümkün müdür?

Önceki evliliğin sona ermesinden itibaren kadınlar için 300 günlük bekleme süresi vardır. Bekleme süresi, kadın hamile ise doğum yapması ile biter. Kadın önceki evliliğinden gebe

olmadığını ispatlarsa veya boşandığı eşi ile tekrar evlenmek isterse mahkeme bu süreyi kaldırır (MK.m.132).

12) Mal Rejimi Sözleşmesi ne zaman ve nasıl yapılmalıdır?

Taraflar evlilik başvurusu sırasında hangi mal rejimini seçmek istediklerini bildirebilirler. Ancak evlilik başvurusu sırasında hangi mal rejiminin seçileceğini bildirmeyen taraflar, evlilik devam ederken yahut henüz evlilik gerçekleşmeden (nişanlı iken) noterde yapacakları bir sözleşme ile hangi mal rejimine tabi olmak istediklerini belirleyebilirler.

13) Evlenirken ayrı bir mal rejimi sözleşmesi yapmadık ve bu nedenle halen Edinilmiş Mallara Katılma Rejimine tabiyiz. Ancak eşimin birçok yere borcu var ve evimize sürekli haciz geliyor. Eşimden boşanmak istemiyorum. Mal rejimin değişmesini talep edebilir miyim?

Haklı nedenlerin varlığı halinde mevcut mal rejiminin, mal ayrılığına dönüştürülmesi mahkemeden talep edilebilir ve mahkeme mal ayrılığına karar verebilir. MK md.206 gereğince diğer eşin mal varlığının borca batık olması, ortaklık mallarında tasarruf yapmak isteyen eşi haklı bir neden olmadan eşin rıza vermemesi, istemde bulunan eşi ortaklığın mal varlığı ile ilgili bilgi verilmemesi ve eşin sürekli olarak ayırt etme gücünden yoksun olması hallerinde istemde bulunulabilir. Mahkeme, haklı neden olduğuna kanaat getirirse mal ayrılığına karar verecektir.

14) Boşanma davası ile birlikte mal paylaşımı talep edebilir miyim?

Uygulamada genellikle boşanma davaları ile birlikte nafaka ve tazminat taleplerine ilişkin karar verilmektedir. Mal varlığına ilişkin talepler boşanma davası ile istenebileceği gibi ayrı bir dava ile de talep edilebilmektedir. Yasada yer almayan ancak uygulamada "Katkı Payı" olarak nitelendirilen dava ile boşanma kararının kesinleşmesinden itibaren 1 yıl içerisinde mal varlığına ilişkin talep hakkı bulunmaktadır.

15) Eşim ile evliliğimiz devam ederken almış olduğumuz bir ev var. Boşanma ile birlikte bu evin tapuda ikimiz adına tescilini talep edebilir miyim?

Boşanma ile birlikte genellikle taşınmaz malların hisse olarak devri talep edilmektedir. Ancak Yargıtay konuya ilişkin kararlarında taşınmaz malların aynı değil, nakdi olarak değerini dikkate almaktadır. Yani mevcut taşınmazın tapuda boşanan taraflar adına yarı yarıya tescili yerine, taraflardan birinin üzerine tesciline ve diğer tarafa ise bedel ödenmesine karar verilmektedir.

16) Boşanma anında eşim, babamdan kalan ev ile ilgili hak iddia ediyor ve evin yarısını talep ediyor. Bu talebi geçerli midir?

Ailenizden miras yoluyla intikal eden mallar ile ilgili eşiniz talepte bulunamaz. Bulunsa dahi, miras yoluyla intikal ettiğini kanıtladığınız takdirde mahkeme bu talebini dikkate almayacaktır. Ancak taşınmaz maldan elde edilen gelir nedeniyle hak sahibi olabilir. Örneğin; miras yoluyla edinilen evin kira geliri varsa ve bu kira geliri ile evlilik birliği içerisinde bir araç alındıysa, eşiniz araç ile ilgili talepte bulunabilmektedir. Yani miras yoluyla intikal eden malın geliri, paylaştırmada dikkate alınmaktadır.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE İLİŞKİN HÜKÜMLER

A. ŞİDDETİN TÜRLERİ

1.FİZİKSEL ŞİDDET

Fiziksel şiddet, kadına yönelik şiddet türlerinden en çok yaygın olanı ve bilinenidir.

- Kadının canına kastederek yaşamına son vermek,
- Dayak atmak, dövme, tartaklamak,
- Herhangi bir araç kullanarak darp etmek,
- Boğazını sıkma,
- Yüzüne yanıcı madde atma, kezzap atma,
- Eve kapatma,
- Tedavisine engel olmak, fiziksel şiddet örnekleridir.

2.CİNSEL ŞİDDET

Cinsel şiddet, kadına karşı zorla ve güç kullanmak suretiyle kadının rızası hilafına cinsel ilişkide bulunmak veya kadını cinsel ilişkiye bulunmaya zorlamaktır.

- Başkalarıyla cinsel ilişkiye zorlama,
- Cinsel organlara zarar verme,
- Yakın akrabalarla cinsel ilişkiye zorlama,
- Zorla evlendirme,
- Telefon, mektup veya sözlü cinsel içerikli rahatsızlık verici davranışlar, cinsel şiddet örnekleridir.

3. EKONOMİK ŞİDDET

Kadınların çalışma hayatı içinde elde ettiği her türlü gelir ve kazançta el koymak, kadınları bu kazançtan mahrum bırakmak ekonomik şiddettir.

- Kadının evde ürettiği ürünün gelirin el koymak,
- Kadını ücretsiz aile işçisi olarak kullanma,
- Kadının çalışmasına rağmen aylık gelirin el koyarak onu gelirden mahrum etme,
- Evlenirken ya da evlendikten sonra kadının sahip olduğu takı ve parasına el koymak,
- Kadına çalışmak istemesine rağmen izin vermemek ya da kadını zorla çalıştırmak,

- Başlık parası karşılığı evlendirmek,
- Mirastan yoksun bırakmak,
- Boşandıktan sonra nafaka ödemeyerek kadını mağduriyetine neden olmak ekonomik şiddettir.

4.PSİKOLOJİK ŞİDDET

Kadına yönelik şiddetin en yaygın olan diğer bir türü ise psikolojik şiddet olarak tanımlayacağımız şiddet olup en bariz sonucu kadının özgürlüğünden yoksun bırakılmasıdır.

- Kadının evden dışarı çıkmasına izin vermemek,
- En basit ihtiyacının karşılanması örneğin bakkala gitmenin kocanın iznine bağlı kılınması,
- Perdelerin açılmasına izin vermemek,
- Telefon vs. iletişim araçlarını yasaklamak,
- Giyimine müdahale etmek eylemleri psikolojik şiddettir.

B. ŞİDDETE KARŞI HUKUKİ VE İDARİ BAŞVURU YOLLARI

1. Mülkî Amir (Valilik - Kaymakamlık) tarafından alınacak tedbirler

- Kadına ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanır.
- Diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar saklı kalmak üzere, geçici maddi yardım yapılır.
- Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilir.
- Hayatî tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınır
- Gerekli olması hâlinde korunan kişinin çocukları varsa çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, kişinin çalışması hâlinde ise iki aylık süre ile sınırlı olmak kaydıyla, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek kaydıyla Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak suretiyle kreş imkânı sağlanır.
- Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde yer alan tedbirler, ilgili kolluk amirlerince de alınabilir. Kolluk amiri, evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde mülkî amirin onayına sunar. Mülkî amir tarafından 48 saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden ortadan kalkmaktadır.

2. Aile Mahkemesi Hakimi tarafından alınacak tedbirler

- Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunulmamasını sağlamak.
- Şiddet uygulayan kişinin veya kişilerin müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılmasını ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesini sağlamak.
- Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşılmamasını sağlamak.
- Çocuklarla ilgili daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kurma kararı varsa, kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması yahut kişisel ilişkinin sınırlanması ya da tümüyle kaldırılmasına karar vermek.
- Gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşp yaklaşmamasına karar vermek.
- Korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar verilmemesi kararı vermek.
- Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız edilmemesi kararı vermek.
- Bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilen silahların kolluğa teslim edilmesi kararı vermek.
- Silah taşınması zorunlu olan kişi, bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesi kararı vermek.
- Korunan kişilerin buldukları yerlerde alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların buldukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin sağlanması.
- Korunan kişinin bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurmasının ve tedavisinin sağlanması kararı vermek.
- Korunan kişinin işyerinin değiştirilmesi kararı vermek.
- Kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi kararı vermek.
- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması kararı vermek.
- Korunan kişi bakımından hayatî tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağını anlaşılması hâlinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi kararı vermek.

C. ŞİDDETE UĞRADIĞINIZDA ŞİKAYETİNİZİ BİLDİREBİLECEĞİNİZ KURUM VE KURULUŞLAR

- Valilik- Kaymakamlık
- Kolluk Gűçleri
- Adli Makamlar (Cumhuriyet BaŐsavcılıĐı ve Aile Mahkemeleri)
- Aile ve Sosyal Politikalar İl Műdűrlűkleri
- Şiddet nleme ve İzleme Merkezleri
- Sağlık KuruluŐları
- ALO 183 Aile, Kadın, ocuk ve zűrlű Sosyal Hizmet DanıŐma Hattı
- ALO 155 Polis İmdat
- ALO 156 Jandarma İmdat
- İl Sosyal Hizmetler Műdűrlűkleri
- Belediyelerin Kadın Danışma Merkezleri
- Baroların Kadın Danışma Merkezleri ve Adli Yardım KuruluŐları
- Kadın Sivil Toplum KuruluŐları

KONUVA İLİŞKİN SORU VE CEVAPLAR

1. Eşim beni dövdü, saçlarımdan tutarak sürükledi; lakin vücudumda darp izi belli değil, ne yapmalıyım?

Öncelikle mahallenizdeki Jandarma veya Polis Karakoluna başvurabilirsiniz. Cumhuriyet Başsavcılığına da aynı şekilde gidebilirsiniz. Yapacağınız başvuru yazılı olmak zorunda değildir, sözlü şekilde de başvuru yapabilirsiniz. Bu mercilere yapılacak her başvuru, aynı zamanda Aile Mahkemesine de bildirilmektedir. Vücudunuzda darp izi olmaması haklı durumunuz için bir engel değildir.

2. Eşimden şiddet gördüm ve yüzümde darp izi var ne yapmalıyım?

Bahsedilen başvuru yaptığınız tüm mercilere muhakkak Adli Tıptan rapor almak istediğinizi belirterek başvuruda bulunabilirsiniz.

3. Aile Mahkemesinden lehime koruma kararı verildi. Ancak eşim telefonla sürekli rahatsız ediyor, ne yapmalıyım ?

Mahkeme kendiliğinden kararın bir suretini Cumhuriyet Savcılığı'na gönderir. Cumhuriyet Savcılığı, polis ve jandarma marifeti ile eşinizin karara uyup uymadığını denetler. Eşiniz karara uymuyor ise, örneğin eve girmeye çalışıyor, sizi telefonla tehdit ediyor vs ise karakola ya da Savcılığa giderek durumu bildirebilirsiniz.

4. Eşim eve gelmeyecek ise ben nasıl geçineceğim?

Koruma Kararı isterken eşinizin, siz ve çocuklarınız için nafaka ödemesine karar verilmesini istemeniz mümkündür.

5. Boşandığım eşim sürekli telefonla arayıp tehdit ediyor, kapıma gelip rahatsız ediyor. Ne yapabilirim?

Yukarıda ki maddelerde yazan her şey bu durumda da geçerlidir. Eşinizden boşanmış ya da ayrı yaşıyor olsanız da bu korumadan yararlanabilmeniz mümkündür.

6. Eşim değil ama kayınpederim beni dövüyor. Ne yapabilirim?

Sadece eşiniz değil, aynı çatı altında yaşadığınız, kayınpeder, kayınvalide, kayınbirader, görümce, anne, baba, kardeş, çocuğunuz, halanız, dayınız, aklınıza kim geliyor ise onlar, ya da boşanmış olsanız dahi eski eşiniz şiddet uyguluyor ise bu koruma tedbirlerine hükmedilebilmektedir.

7. Eşim beni dövmüyor ama sinirlendiği zaman eline ne geçerse yere fırlatıyor. Ben ve çocuklar çok korkuyoruz. Ne yapabilirim?

Şiddet denilince akla sadece dayak gelmemelidir hukuk sistemimize göre. Eşinizin eşyaları yere fırlatarak sizi ve çocuklarınızı korkutması da şiddettir. Dolayısıyla aynı korumadan yararlanırsınız.

8. Eşim çalışmıyor ve benim çalışıp kazandığım parayı beni dövmekle, öldürmekle tehdit edip elimden alıyor ve kumara yatırıyor. Ne yapabilirim?

Bu durumda eşiniz size hem psikolojik hem de ekonomik şiddet uyguluyor demektir. Bu durumda da aynı şekilde Ailenin Korunmasına Dair Kanunun korumasından yararlanabilirsiniz.

9. Eşim ben istemediğim halde cinsel ilişkiye zorluyor beni, ne yapabilirim?

Bu bahsettiğiniz husus da "cinsel şiddet" tir. Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un korumasından yaralanabilirsiniz. Ayrıca eşin tecavüzü Türk Ceza Kanun'da da suç olarak düzenlenmiş olup, şikayetiniz halinde TCK'nın 102. maddesine göre ayrıca cezalandırılacaktır.

Eşinizin tecavüzüne uğradıysanız, kesinlikle banyo yapmayın, kıyafetlerinizi ve yatak çarşafalarını, halıyı vs. temizlemeyin. En kısa zamanda karakola ya da Cumhuriyet savcılığına başvurarak adli tıba sevkini isteyin.

10. Eşim bana ve çocuklarıma sürekli şiddet uyguluyor. Ailenin Korunmasına Dair Kanun gereği koruma kararı verildi. Süre dolunca eve geldi, şiddete devam ediyor. Koruma kararı almak dışında ne yapabilirim?

Türk Ceza Kanunu birçok maddesi ile şiddetin hemen her türünü ceza yaptırımına bağlamıştır. Ceza Kanunumuz 86, 87, 88 ve 89 maddelerde yaralama fiilini ceza yaptırımına bağlamıştır. Yaralama fiilinin eşe ve çocuğa karşı işlenmesi ağırlaştırıcı sebeptir. Ayrıca, yaralama söz konusu olmasa dahi sadece dövüyor, bağırıyor vs. yollarla sizi ve çocuklarınızı korkutuyor ise de Ceza Kanunumuz 232. maddede de aynı konutta yaşayanlardan birine kötü muamele yapılması suç olarak kabul edilmiştir.

Eşiniz sizi ya da çocuklardan birini yaraladı ise hastanede müdahale eden doktoru, karakolu veya doğrudan Cumhuriyet Savcılığını durumdan haberdar ederek kanun yollarına başvuruda bulunabilirsiniz.

EV KADINLARININ SOSYAL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER³

Ev kadınlarının Sosyal güvenceye kavuşmaları veya sağlık yardımlarından faydalanması en son yapılan mevzuat değişiklikleri ve düzenlemeler ile mümkün kılınmıştır. Şöyle ki,

- Evinde el emeği ile üreten kadınların sosyal güvenceye kavuşmaları mümkündür.
- SSK'lı olarak çalışmış olan kadınların doğum borçlanması yolu ile emekli olmaları mümkündür.
- Hiçbir sosyal güvencesi bulunmayan kadınların sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri mümkündür.

A. EL EMEĞİ İLE ÜRETİMDE BULUNAN VE EL SANATLARI İLE UĞRAŞAN KADINLARIN SOSYAL GÜVENLİĞİ

Hizmet akdiyle herhangi bir işverene tabi olmaksızın sürekli ve kazanç getirici nitelikte evde el sanatları ile uğraşan ev kadınlarının daha az prim ödeyerek isteğe bağlı sigortalılık yoluyla emeklilik hakkını elde etme ve sağlık yardımlarından yararlanma hakları bulunmaktadır.

Bu haktan yararlanmak için vergi dairelerinden evde el sanatları ile uğraşıldığına dair belge alınıp Sosyal Güvenlik Kurumuna ibraz edilmesi ve primlerin her ay ödenmesi yeterlidir.

Bu belgeyi alan ev kadınları;

Her ay 30 gün prim ödemek yerine

2012 yılı için 19 gün,

2013 yılı için 20 gün,

2014 yılı için 21 gün,

2015 yılı için 22 gün,

2016 yılı için 23 gün,

2017 yılı için 24 gün,

2018 yılı için 25 gün,

2019 yılı için 26 gün,

2020 yılı için 27 gün,

2021 yılı için 28 gün,

2022 yılı için 29 gün,

2023 ve sonraki yıllar için 30 gün prim ödeyerek her ay 30 gün sigortalılık hizmeti kazanacaklardır.

SGK isteğe bağlı sigortalılıkta normalde 30 gün sigortalılık hizmeti için 30 gün üzerinden prim ödenmesi gerekirken herhangi bir el sanatı yapan örneğin takı boncuk tasarımı, cam boyama gibi işler üreten ev kadınları için getirilmiş olan isteğe bağlı sigortalılıkta 2023 yılına kadar daha az miktarda prim ödenerek, emeklilik için her ay 30 gün sigortalılık hizmeti kazanılacağını belirtmektedir.

³ <http://t24.com.tr/> sitesinden faydalanılmıştır(E.T:07.03.2013).

Bu kapsamda isteğe bağı sigortalılığa prim ödeyen ev kadınlarının ödedikleri primler de 5510 sayılı Kanunun 4/b, yani Bağ-Kur kapsamında sayılacağından, Bağ-Kur şartlarına göre emekli olacaklardır.

B. DAHA ÖNCE SSK'LI OLARAK ÇALIŞTIKTAN SONRA DOĞUM YAPMIŞ OLAN EV KADINLARININ DOĞUM BORÇLANMASI HAKLARI

Sosyal güvenlik mevzuatında SSK statüsünde çalışan kadınlara doğum nedeniyle çalışmadıkları süreleri sonradan borçlanabilmeleri imkanı tanınmıştır.

Buna göre;

- Kadın doğum öncesinde SSK sigortalısı olarak çalışmış ise,
- Çocuk, doğum sonrasındaki borçlanılacak olan sürede (en fazla 2 yıl) yaşamış ise,
- Doğum sonrasındaki borçlanılacak olan sürede çalışılmamış/prim ödenmemiş olması şartıyla, SSK sigortalısı kadın veya vefat etmiş olması halinde geride kalan hak sahiplerinin (eş, çocuk, anne-baba) doğum borçlanması yapma hakları bulunmaktadır.

Doğum borçlanması, en fazla 2 çocuk ve her doğumdan sonra en fazla 2 yıl olmak üzere toplam 4 yıl (1440 gün) için yapılabilecektir.

Borçlanma tutarı, sigortalının veya hak sahiplerinin prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın % 32'si ile borçlanılacak gün sayısının çarpılması suretiyle hesaplanmaktadır.

Buna göre;

-2012 yılının ilk altı ayında 1 doğum için 2 yıllık süre alt sınırından borçlanılacaksa (29,55.-TL x %32 x 720 gün) 6.808,32.-TL,

-2012 yılının ilk altı ayında 2 doğum için 4 yıllık süre alt sınırından borçlanılacaksa (29,55.-TL x %32 x 1440 gün) 13.616,64.-TL,

tutarında ödeme yapılması gerekmektedir.

Doğum borçlanması yapacak olan SSK'lı kadın sigortalılar, doğum sonrasındaki 2 yıllık sürenin tamamını borçlanmak zorunda olmayıp, prim gün sayılarındaki eksikliklerini tamamlayacak şekilde kısmi borçlanma yapma hakkına da sahiptirler.

Dolayısıyla, daha önce SSK'lı olarak çalışmış olan ev kadınları emeklilik yönünden eksik prim gün sayılarını yukarıda belirtildiği şekilde doğum borçlanmasıyla tamamlayarak emekli olabilirler.

C. HİÇBİR SOSYAL GÜVENCESİ BULUNMAYAN EV KADINLARININ SAĞLIK YARDIMLARINDAN YARARLANMASI

Sağlık yönünden hiçbir sosyal güvencesi bulunmayan (eşinden veya çocuklarından dolayı sağlık yardımı almayan) ev kadınları, genel sağlık sigortası kapsamındaki sağlık yardımlarından, gelir durumlarına göre primleri Devlet veya kendileri tarafından ödenerek yararlanabilirler.

Bu durumda olan ev kadınlarının sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için buldukları yerdeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına müracaat ederek gelir testine tabi tutulmaları gerekmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından ailede yaşayan tüm aile fertlerinin gelir ve harcamaları dikkate alınarak gelir testi yapılacak ve gelir testi sonucunda aile içinde kişi başına düşen gelirin,

1. Asgari ücretin 1/3'ünden az olması halinde, sağlık primleri Devlet tarafından karşılanarak sağlık yardımlarından yararlanma hakkını elde edeceklerdir.
2. Kişi başına düşen gelirin asgari ücretin 1/3'ü ile asgari ücret arasında olması halinde ise, asgari ücretin 1/3'ü matrahı üzerinden % 12 oranında genel sağlık sigortası primi ödeyerek,
3. Kişi başına düşen gelirin asgari ücret ile asgari ücretin 2 katı arasında olması halinde ise asgari ücret matrahı üzerinden % 12 oranında genel sağlık sigortası primi ödeyerek,
4. Kişi başına düşen gelirin asgari ücretin 2 katından fazla olması halinde ise, asgari ücretin 2 katı matrahı üzerinden % 12 oranında genel sağlık sigortası primi ödeyerek, sağlık yardımlarından yararlanabileceklerdir.

KONU İLE İLGİLİ SORU VE CEVAPLAR

1) Evden el işi yaparak geçimimi temin ediyorum, acaba sigortalı olabilir miyim?

Sosyal sigortalar mevzuatımız gereği sürekli ve kazanç getirici nitelikte evde el sanatları ile uğraşan ev kadınlarının daha az prim ödeyerek isteğe bağlı sigortalılık yoluyla emeklilik hakkını elde etme ve sağlık yardımlarından yararlanma hakları bulunmaktadır.

2) Evden el işi yaparak sigortalı olmak için nerelere başvurmam gerekmektedir?

Bu haktan yararlanmak için vergi dairelerinden evde el sanatları ile uğraşıldığına dair belge alınıp Sosyal Güvenlik Kurumuna ibraz edilmesi ve primlerin her ay ödenmesi yeterlidir.

3) Birinci çocuğuma doğum yaptıktan sonra 5 yıl çalışmadım, acaba doğum borçlanması yapmam mümkün müdür?

Doğum borçlanması hakkından, en fazla iki doğum için ve her doğumdan sonra en fazla 2 yıl olarak yararlanılmaktadır. Dolayısıyla 5 yılın 2 yılı için doğum borçlanmasından faydalanabilirsiniz.

4) Bir şirkette sigortalı çalışan bayanım doğum borçlanması şartları nelerdir?

5510 sayılı Kanunla, kanunları gereği verilen ücretsiz doğum ya da analık izni süreleri ile 4 /a (SSK) kapsamındaki sigortalı kadınların, iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla borçlanma talebinde bulunulan sürelerini, borçlanma imkânı getirilmiştir.

5) Doğum borçlanması yoluyla emeklilik priminin tamamlanması nasıl mümkün olmaktadır?

Daha önce SSK'lı olarak çalışmış olan ev kadınları emeklilik yönünden eksik prim gün sayılarını yukarıda belirtildiği şekilde doğum borçlanmasıyla tamamlayarak emekli olabilirler.

6) Hiçbir sağlık güvencesi olmayan bir ev hanımıyım, sağlık yardımı almam mümkün müdür?

Sağlık yönünden hiçbir sosyal güvencesi bulunmayan (eşinden veya çocuklarından dolayı sağlık yardımı almayan) ev kadınları, genel sağlık sigortası kapsamındaki sağlık yardımlarından, gelir durumlarına göre primleri Devlet veya kendileri tarafından ödenerek yararlanabilirler.

7) Ev hanımı olarak sağlık yardımına nasıl başvurabilirim?

Ev kadınlarının sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için buldukları yerdeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına müracaat ederek gelir testine tabi tutulmaları gerekmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından ailede yaşayan tüm aile fertlerinin gelir ve harcamaları dikkate alınarak gelir testi yapıldığında ve gelir testi sonucunda aile içinde kişi başına düşen gelirin belirlenen miktar ve oranlar dahilinde olması durumunda faydalanabilirsiniz.

İŞ HUKUKUNDA KADINLARA İLİŞKİN BAZI DÜZENLEMELER

A. GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİ

Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmış olması şartıyla;

- Sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilâve edilerek çalışmadığı her gün için,
- Sigortalı kadının, erken doğum yapması halinde doğumdan önce kullanamadığı çalıştırılmayacak süreler ile isteği ve hekimin onayıyla doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışması halinde, doğum sonrası istirahat süresine eklenen süreler için,

geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

- Sigortalı sayılanlara iş kazası veya meslek hastalığı ya da analık halinde geçici iş göremezlik ödeneği, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartıyla yatarak tedavi süresince veya yatarak tedavi sonrası bu tedavinin gereği olarak istirahat raporu aldıkları sürede ödenir. Ancak doğum öncesi ve doğum sonrası çalışmadığı sürelerde geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenebilmesi için yatarak tedavi şartı aranmamaktadır.
- Bir sigortalıda iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinden birkaçı birleşirse, geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

B. YILLIK İZİN BAKIMINDAN ÇALIŞILMIŞ GİBİ SAYILAN HALLER

- İşçinin uğradığı kaza veya tutulduğu hastalıktan ötürü işine gidemediği günler.
- Kadın işçilerin doğumdan önce ve sonra çalıştırılmadıkları günler.
- Çalışmakta olduğu işyerinde zorlayıcı sebepler yüzünden işin aralıksız bir haftadan çok tatil edilmesi sonucu olarak işçinin çalışmadan geçirdiği zamanın on beş günü yıllık ücretli izin hakkının hesabında çalışılmış gibi sayılmaktadır.

C. GECE ÇALIŞTIRMA YASAĞI

On sekiz yaşını doldurmuş kadın işçilerin gece postalarında çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikte gösterilmektedir.

D. ANALIK HALİNDE ÇALIŞMA VE SÜT İZİNİ

- Kadın işçilerin doğumdan önce sekiz ve doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam on altı haftalık süre için çalıştırılmamaları esastır.
- Çoğul gebelik halinde doğumdan önce çalıştırılmayacak sekiz haftalık süreye iki hafta süre eklenir. Kadın işçinin erken doğum yapması halinde ise doğumdan önce kullanamadığı çalıştırılmayacak süreler, doğum sonrası sürelerle eklenmek suretiyle kullandırılır.
- Hamilelik süresince kadın işçiye periyodik kontroller için ücretli izin verilir. Hekim raporu ile gerekli görüldüğü takdirde, hamile kadın işçi sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılır. Bu halde işçinin ücretinde bir indirim yapılmaz. İsteği halinde kadın işçiye, on altı haftalık sürenin tamamlanmasına veya çoğul gebelik halinde on sekiz haftalık süreden sonra altı aya kadar ücretsiz izin verilir. Bu süre, yıllık ücretli izin hakkının hesabında dikkate alınmaz.
- Kadın işçilere bir yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam bir buçuk saat süt izni verilir. Bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölünerek kullanılacağını işçi kendisi belirler. Bu süre günlük çalışma süresinden sayılır.

E. EŞİTLİK İLKESİ

- İşveren, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça, bir işçiye, iş sözleşmesinin yapılmasında, şartlarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve sona ermesinde, cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapamaz.
- İşe almada işverenin cinsiyet nedeniyle ayırım yapması yasaktır.
- İş başvurusu sırasında kadına hamile olup olmadığının sorulması özel hayatın gizliliği anayasal ilkesinin ihlali sayılmaktadır ancak; hamile bir kadının çalışmasının yasak olduğu bir iş veya işyeri söz konusuysa veyahut üstlenilen edimin ifa edilebilmesi kadın işçinin hamile olmamasını gerektiriyorsa hamilelikle ilgili soru sorulabilir. Buna mankenlik, sahne sanatçılığı, spor öğretmenliği örnek olarak verilebilir.

F. ÜCRETE EŞİTLİK

İş Kanunu'nda kadın-erkek işçi ücretleri eşitliği ayrıca düzenlenmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu ülkemizin de onaylamış olduğu 100 sayılı "Eşit Değerde İş İçin Erkek ve Kadın İşçiler Arasında Ücret Eşitliği Hakkında Sözleşme"ye uygun olarak yeniden düzenlenmiş ve aynı veya eşit değerde iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük bir ücret kararlaştırılmayacağı öngörülmüştür.

G. DOĞUM BORÇLANMASI

- Kanuna göre hizmet akdi veya doğum tarihinde hizmet akdi çalışması bulunup daha sonra kendi nam ve hesabına bağımsız çalışma kapsamında sigortalı sayılanlar,
- Daha önce hizmet akdi çalışması bulunup 2008 yılı Ekim ayı başından sonra ilk defa Kanuna göre kamu görevlisi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanlar,

Sigortalının en son çalışmasının/hizmetinin geçtiği sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine borçlanma talep dilekçesiyle başvuruda bulunarak doğum borçlanması yapabileceklerdir.

Doğum borçlanmasının koşulları nelerdir?

Kanuna göre hizmet akdiyle kapsamındaki sigortalı kadının doğum nedeniyle çalışmadığı iki yıllık süreyi borçlanabilmesi için;

- Sigortalı kadının doğumdan önce çalışmaya başlayarak sigortalılık şartını yerine getirmesi, (tescil edilme ve prim ödeme)
- Doğumdan sonra adına prim ödenmemesi,
- Borçlanacağı sürede çocuğunun yaşaması, gerekmektedir.

Borçlanma süreleri nelerdir?

- Sigortalı kadının doğumdan sonraki sekiz haftalık, çoğul gebelik halinde ise on haftalık süreleri, doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışması halinde, doğum sonrası istirahat süresine eklenen süre dahil toplam istirahat süresi ile birlikte toplam iki yıllık süre borçlanılabilir.
- Kadın sigortalılar doğum nedeniyle çalışmadıkları en fazla iki defa olmak üzere ikişer yıllık sürelerini (toplamda en fazla 4 yıla tekabül etmektedir) borçlanabilir.
- Doğum borçlanması talebinde bulunan kadın sigortalıların doğum yaptığı tarihten sonra adına primi ödenmiş süreler borçlanma hesabında dikkate alınmaz. Prim ödenmiş süreler iki yıllık süreden düşülerek kalan süre borçlandırılacaktır.
- Doğum borçlanması yapılacak sürede çocuğun vefat etmesi halinde vefat tarihine kadar olan süreler borçlanılabilir.
- İlk doğumunu yaptıktan sonra iki yıl dolmadan ikinci doğumunu yapan kadın sigortalı, ilk doğumdan ikinci doğuma kadar geçen süre ile ikinci doğum için borçlanabileceği iki yıllık sürenin toplamı kadar geçen süre borçlanabilir.

KONU İLE İLGİLİ SORU VE CEVAPLAR

1) SGK'dan dul aylığı alıyorum, isteğe bağlı sigortalı olmam halinde maaşım kesilir mi?

Dul eşlerin çalışmaları veya isteğe bağlı sigortalı olmaları ya da kendi çalışmalarından dolayı gelir/aylık almaları eşlerinden dolayı ölüm sigortasından aylık almalarına engel değildir. İsteğe bağlı sigortalı olmanız halinde dul aylığınız kesilmeyecektir.

2) Kadın esnaf olarak çalışmaktayım, doğum yaparsam iş göremezlik parası alabilir miyim?

Esnaf kadınlarımıza bu Kanunla ilk defa doğum öncesi ve doğum sonrasında iş göremezlik ödeneği verilmesi imkanı getirilmektedir.

3) Bir ofiste sigortalı çalışan bayanım, sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi ne olacaktır?

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülecektir.

4) 6 aylık bir bebeğim var ve sigortalı olarak bir şirkette çalışıyorum. Acaba süt izni hakkım var mı? Var ise hangi zamanlarda kullanabilirim?

Kadın işçilere bir yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam bir buçuk saat süt izni verilir. Bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölünerek kullanılacağını işçi kendisi belirler. Bu süre günlük çalışma süresinden sayılır.

5) Üç hafta erken doğum yaptım, geçici iş göremezlik ödeneğinden faydalanmam mümkün müdür?

Sigortalı kadının, erken doğum yapması halinde doğumdan önce kullanamadığı çalıştırılmayacak süreler için geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

6) Sigortalı çalışan bayanlar için doğum borçlanma koşullarını öğrenmek istiyorum?

Kanuna göre hizmet akdiyle kapsamındaki sigortalı kadının doğum nedeniyle çalışmadığı iki yıllık süreyi borçlanabilmesi için;

- Sigortalı kadının doğumdan önce çalışmaya başlayarak sigortalılık şartını yerine getirmesi, (tescil edilme ve prim ödeme)
- Doğumdan sonra adına prim ödenmemesi,
- Borçlanacağı sürede çocuğunun yaşaması gerekmektedir.

7) Doğum borçlanması için nereye nasıl başvurabilirim?

Sigortalının en son çalışmasının/hizmetinin geçtiği sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine, borçlanma talep dilekçesiyle başvuruda bulunarak doğum borçlanması yapılması mümkündür.

ACİL DURUMLARDA ARANACAK NUMARALAR

- ALO 183 Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı (Kadın ve Sosyal Hizmetler)
- ALO 155 Polis İmdat
- ALO 156 Jandarma İmdat
- ALO 174 Emniyet Danışma
- ALO 175 Tüketici Hattı
- ALO 182 Ruhsal Bunalım Danışma
- ALO 180 İş ve İşçi Bulma
- ALO 176 Gürültü Bildirme